Nr. 954.

CURRENDA IV. et V.

A. D. 1871.

Nr. 447.

Pro restauranda Ecclesia in Sokal Clerus dioecesanus 1170. Missas gratis absolvit; beneficium utique eximium — pro quo S. Mater Dei, in cujus honorem illa Ecclesia dedicata est, copiosam benedictionem et gratias necessarias pro respectivis Sacerdotibus a filio suo D. N. Jesu Christo exorare certe non desistet.

Etiam Religiosissimus Pater Provincialis PP. Bernardinorum omnibus sacerdotibus, qui ad beneficium hoc magnanimi retulerunt, summas exsolvit gratias, locupletem retributionem pro iisdem a Deo efflagitaturus.

Tarnoviae die 31. Januarii 1871.

Nr. 794.

Existit lex dioecesana, id praescribens, ut Cooperator pro beneficio quopiam sese insinuans, petito suo praeter alia e lege necessaria allegata, etiam obsigillatum testimonium a suo parocho, et etiam a d. decano adponat; parochus autem a decano. Cur. I. ex 1858. p. 4.; altera lex statuit, ut parochus, aliud beneficium anhelans, graves causas canonicas pro sua translatione adferat. Cur. XVI. ex 1866. pag. 117. — Horum statutorum nulla est observantia. Revocamus illa in memoriam cum addito: Si quis candidatorum illa in futurum stricte non observaverit, petiti ipsius pro aliquo beneficio nullus habebitur respectus.

Tarnoviae die 10. Februarii 1871.

Rozporządzenie Ministra Wyznań i Oświecenia z d. 1. Grudnia 1870.

l. 570.

względem prowizorycznego urządzenia nadzoru miejscowego i okręgowego nad szkołami ludowemi w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Na mocy upoważnienia, udzielonego Mi najwyższem postanowieniem z d. 28. Listopada 1870. i po zasięgnięciu zdania galic. Rady szkolnéj krajowéj, widzę się spowodowanym na podstawie §§. 14. i 15. ustawy Państwa z dnia 25. Maja 1868. (Dz. pr. Państwa Nr. 48.), względem urządzenia nadzoru miejscowego i okręgowego nad szkołami ludowemi w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem następujące wydać rozporządzenie, które tak długo ma obowiązywać, dopóki ustawa krajowa w tym przedmiocie nie przyjdzie do skutku.

I. Rada szkolna miejscowa.

§. 1.

Szkoły ludowe, utrzymywane w całości lub częściowo z funduszów Państwa, kraju, powiatu, lub gminy, zostają pod nadzorem Rad szkolnych miejscowych.

§. 2.

Nadzór nad jedną lub kilku szkołami w jednéj miejscowości może wykonywać jedna Rada szkolna miejscowa.

Rada szkolna okręgowa może utworzyć dla szkół kilku gmin jedną Radę szkolną miejscową.

§. 3.

Rada szkolna miejscowa składa się z reprezentantów kościoła, szkoły i gminy. Patron szkolny ma prawo wstąpić jako członek do Rady szkolnéj miejscowéj, i brać udział w obradach z prawem głosowania czy to osobiście, czy przez swego zastępcę.

§. 4.

Reprezentantami kościoła w Radzie szkolnéj miejscowéj są duszpastérze młodzieży szkolnéj.

Gdzie się znajduje dwóch lub więcéj duszpastérzy tego samego wyznania, tam wyższa władza kościelna wyznacza tego, który ma być członkiem Rady szkolnéj miejscowéj.

W celu strzeżenia religijnych interesów młodzieży izraelickiéj, wstępuje do Rady szkolnéj miejscowéj reprezentant, wyznaczony przez zwierzchność konfessyjną.

§. 5.

Przewodnik szkoły jest jéj reprezentantem w Radzie szkolnéj miejscowéj (nauczyciel szkoły, a w razie gdy w téj saméj szkole jest kilku nauczycieli, dyrektor lub piérwszy nauczyciel).

W razie gdy kilka szkół podlega Radzie szkolnéj miejscowéj, to wstępuje do niéj jako członek przewodniczący szkoły najwyższéj co do stopnia, albo jeżeli szkoły są tego samego stopnia, przewodniczący najstarszy w służbie.

Przewodniczący innych szkół biorą wszakże udział w obradach, tyczących się ich szkół, z głosem doradczym.

§. 6.

Reprezentantów gminy wybiéra do Rady szkolnéj miejscowéj reprezentacya gminna; w razie zaś gdy do téj saméj szkoły należy gmin więcéj, w całości lub częściowo, wybiera ich zgromadzenie wszystkich reprezentacyj gminnych, które w téj Radzie szkolnéj miejscowéj udział brać mają, zwołane przez naczelnika gminy, w któréj jest szkoła i pod jego przewodnictwem.

Reprezentantów gminy lub gmin w Radzie szkolnéj miejscowéj może być najmniéj dwóch, najwięcéj pięciu. Ilość ich oznacza Rada szkolna okręgowa z uwagą na to, by każde wyznanie miało swego reprezentanta w Radzie szkolnéj miejscowéj. Oprócz członków Rady szkolnéj miejscowéj, wybiéra także reprezentacya gminna dwóch ich zastępców.

Wybór dokonywa się absolutną większością głosów na lat sześć. Po trzech latach wszakże ustępuje z Rady szkolnéj miejscowej połowa reprezentantów gminy, a jeżeli liczba ich jest nieparzystą, większa połowa. Wybór ponowny jest dozwolony.

§. 7.

Wybranym do Rady szkolnéj miejscowéj może być każdy, komu służy toż samo prawo względem jednéj z reprezentacyj tych gmin, które przydzielono do szkoły. Utrata prawa wyborczego pociąga za sobą wykluczenie z Rady szkolnéj miejscowéj.

Od obowiązku przyjęcia wyboru do Rady szkolnéj miejscowéj może uchylić się tylko ten, komu służy to prawo względem wyboru do reprezentacyi gminnéj, albo kto przez przeciąg ostatnich sześciu lat był członkiem Rady szkolnéj miejscowéj. Za nieusprawiedliwione nieprzyjęcie wyboru karze Rada szkolna okręgowa grzywnami od 20 do 100 złr. któreto grzywny użyte być mają na cele szkolne.

§. 8.

Reprezentacya gminy może za zezwoleniem Rady szkolnéj okręgowéj podzielić miejscowości, w których jest kilka szkół, na kilka dzielnic szkolnych.

W tym razie dla każdéj dzielnicy szkolnéj należy utworzyć osobną Radę szkolną miejscową, zachowując powyższe przepisy.

§. 9.

Rada szkolna miejscowa ma dbać o dokładne wykonywanie ustaw szkolnych i rozporządzeń wyższych władz szkolnych.

W szczególności winna Rada szkolna miejscowa:

1. przestrzegać, aby nauczyciele odbierali płacę w odpowiedny sposób, w należytym czasie, i bez uszczerbku, przyjmować zażalenia nauczycieli o zatrzymywanie lub nieregularne uiszczenie płacy, sprawdzać ich słuszność, a wyczerpnąwszy środki pojednawcze, popierać te zażalenia u właściwych władz;

2. zarządzać funduszem szkolnym miejscowym, jeżeli takowy istnieje, tudzież majątkiem zakładowym szkolnym, o ile co do tego nie ma innych postanowień w aktach fundacyjnych;

3. nadzorować budynek szkolny, grunta i sprzęty szkolne, utrzymywać potrzebny inwentarz własności szkolnéj;

4. rozstrzygać o uwolnieniu od opłaty szkolnéj;

5. starać się o książki szkolne i inne środki pomocnicze dla ubogich uczniów, o zakupno i utrzymanie sprzętów szkolnych, jakotéż rekwizytów i innych przyborów naukowych;

6. układać roczny preliminarz potrzeb szkolnych, o ile do tego innych władz ustanowionych nie ma, przedstawiać preliminarz reprezentacyi gminnéj, i składać rachunek z otrzymanych pieniędzy;

7. przechowywać papiéry wartościowe, dokumenta, fassye itp., własnością szkoły będące;

8. sporządzić corocznie wykaz dzieci obowiązanych do uczęszczania do szkoły a porównywając go z wykazem dzieci rzeczywiście uczęszczających, któryto wykaz nauczyciel co tydzień ma podawać, wpływać drogą zachęty i rady na rodziców i opiekunów, aby dzieci do szkoły posyłali; przyjmować i sprawdzać wniesione w tym względzie tłómaczenia, na trwających zaś w nieusprawiedliwionéj niedbałości lub niechęci wzywać pomocy władz właściwych;

9. naznaczać czas nauki z przestrzeganiem przepisanéj ilości godzin;

10. czuwać nad udzielaniem przepisanéj nauki;

11. czuwać nad prowadzeniem się nauczycieli, nad szkolną karnością, jakotéż nad zachowaniem się młodzieży poza szkołą;

12. wspiérać ile możności nauczycieli w ich urzędowem działaniu;

13. godzić spory nauczycieli, bądź to pomiędzy nimi samymi, bądź między nimi a

gminą, lub pojedynczymi członkami gminy (o ile spory te wynikają ze stósunków szkolnych), popierać wszelkiemi sposobami, troskliwie i z oględnością, tak interesa jak i powagę szkoły i nauczyciela;

14. podawać wyjaśnienia i opinie swe do reprezentacyi gminnéj i władz przełożonych, którym Rada szkolna miejscowa wnioski swe każdego czasu przedstawić ma prawo.

Rada szkolna miejscowa jest organem uchwalającym i nadzorującym; jéj przewodniczący organem wykonawczym.

§. 10.

Z pod władzy Rady szkolnéj miejscowéj wyjęte są szkoły ćwiczeń, połączone z seminaryami nauczycielskiemi; tam tylko, gdzie szkoły takie w całości lub częściowo utrzymywane są z środków gminnych, ma nad niemi Rada szkolna miejscowa władzę określoną w §. 9. ustęp 1—7.

§. 11.

Członkowie Rady szkolnéj miejscowéj wybiérają z pomiędzy siebie absolutną większością głosów przewodniczącego i jego zastępcę na przeciąg lat trzech.

Dyrektorowie i nauczyciele szkół, podlegających Radzie szkolnéj miejscowéj, nie mogą jéj przewodniczyć.

Gdyby przewodniczący lub jego zastępca z powodu jakiéjkolwiek przeszkody nie mógł przewodniczyć na posiedzeniu, kieruje obradami najstarszy wiekiem z obecnych członków Rady szkolnéj miejscowéj.

Rada szkolna miejscowa, skoro się ukonstytuowała, donieść o tém winna reprezentacyi gminnéj i Radzie szkolnéj okręgowéj.

§. 12.

Rada szkolna miejscowa zbiéra się najmniéj raz w miesiąc na posiedzenia zwyczajne.

Przewodniczący może jednak każdego czasu zwołać nadzwyczajne posiedzenie, winien zaś zwołać je, jeżeli dwóch członków Rady tego zażąda.

§. 13.

Do ważności uchwały potrzebna jest obecność przynajmniéj trzech członków i absolutna większość głosów.

Przy równości głosów rozstrzyga przewodniczący, który ma także prawo zawiesić przeprowadzenie uchwał, sprzeciwiających się według jego zdania ustawie albo interesom szkoły, i sprawę przedstawić do rozstrzygnięcia Radzie szkolnéj okręgowéj.

Zażalenia przeciw uchwałom i rozporządzeniom Rady szkolnéj miejscowéj idą do

Rady szkolnéj okręgowéj. Wnosić je należy w Radzie szkolnéj miejscowéj, i mają moc odraczającą, o ile są wniesione w czternastu dniach po ogłoszeniu uchwały, przeciw któréj strona się żali.

§. 14.

Żaden członek Rady szkolnéj miejscowéj nie może brać udziału w obradach i głosowaniu nad sprawami tyczącemi się jego własnych interesów.

§. 15.

W sprawach tak pilnych, że nie można z niemi czekać do przyszłego posiedzenia zwyczajnego, a nadzwyczajnego zwołać nie można, może przewodniczący sam wydać rozporządzenie; musi jednak bezzwłocznie i najpóźniéj na następném posiedzeniu zasięgnąć zatwierdzenia Rady szkolnéj miejscowéj.

§. 16.

Do nadzorowania dydaktyczno - pedagogicznego stanu szkoły Rada szkolna okręgowa ustanowi jednego członka Rady szkolnéj miejscowéj miejscowym dozorcą szkolnym.

Dozorca szkolny miejscowy ma się znosić z przewodniczącym szkoły.

Jeżeli powstanie między nimi różnica zdań, to każda strona ma prawo udać się do Rady szkolnéj okręgowéj po rozstrzygnienie.

W szkołach, gdzie jest więcéj nauczycieli, dozorca szkolny miejscowy ma prawo być obecnym na konferencyach nauczycielskich.

W miejscowościach, gdzie dwie lub kilka szkół Radzie szkolnéj miejscowéj podlega, może być dwóch dozorców szkolnych, wyznaczonych do nadzorowania dydaktyczno - pedagogicznego.

Inni członkowie Rady szkolnéj miejscowéj mają także prawo odwiedzania szkół, aby się przekonać o ich stanie. Prawo prowadzenia potrzebnych zarządzeń nie służy wszakże pojedynczemu członkowi, tylko całéj Radzie.

§. 17.

Członkowie Rady szkolnéj miejscowéj nie mają prawa do wynagrodzenia za sprawowanie swych czynności.

Połączone z niem wydatki zwrócone im będą gotówką z funduszów gminnych, z których także opędzać się będą niezbędne koszta kancelaryjne.

§. 18.

Duszpastérze, należący do Rad szkolnych miejscowych, prócz wspólnego im z innymi

członkami Rady szkolnéj miejscowéj prawa nadzorowania, nie uwłaczając postanowieniu, zawartemu w §. 2. ustawy Państwa z dnia 25. Maja 1868 r. (Dz. praw Państwa nr. 48), mają szczegółowe prawo nadzorowania nauki religii, w szkole udzielanéj.

§. 19.

W razie opróżnienia posady nauczyciela w szkole miejscowéj, Rada szkolna miejscowa zarządzi bezzwłocznie tymczasowe zastępstwo. Równocześnie poda swe tymczasowe zarządzenie do zatwierdzenia Radzie szkolnéj okręgowéj, i zawezwie ją do rozpisania konkursu dla stałego obsadzenia posady.

Po upływie terminu nastąpi z listy ukwalifikowanych kandydatów, przez Radę szkolną okręgową Radzie szkolnéj miejscowéj udzielonéj, wybór stałego nauczyciela, przez uprawnionych do tego dokonać się mający. O wyborze tym zawiadomi Rada szkolna miejscowa Radę szkolną okręgową, i podda go pod zatwierdzenie Rady szkolnéj krajowéj.

II. Rada szkolna okręgowa.

§. 20.

Bezpośrednio wyższy nadzór nad szkołami ludowemi sprawuje Rada szkolna okręgowa.

§. 21.

Kraj dzieli się na dwadzieścia następujących okręgów szkolnych, mieszczących w sobie całkowite polityczne powiaty:

1. Okręg szkolny **Krakowski** (pol. pow. Chrzanów, Kraków, Wieliczka).
2. „ „ **Wadowicki** (pol. pow. Wadowice, Biała, Żywiec, Myślenice).
3. „ „ **Bocheński** (pol. pow. Bochnia, Limanowa, Brzésko).
4. „ „ **Nowo - Sądecki** (pow. pol. Nowy - Targ, Nowy - Sącz, Grybów).
5. „ „ **Jasielski** (pol. pow. Gorlice, Jasło, Krosno).
6. „ „ **Tarnowski** (pol. pow. Tarnów, Pilzno, Mielec, Dąbrowa).
7. „ „ **Rzeszowski** (pol. pow. Ropczyce, Rzeszów, Kolbuszowa, Tarnobrzeg, Nisko).
8. „ „ **Sanocki** (pol. pow. Brzozów, Sanok, Lisko).
9. „ „ **Jarosławski** (pol. pow. Jarosław, Łańcut, Cieszanów).
10. „ „ **Przemyski** (pol. pow. Bircza, Przemyśl, Mościska, Jaworów).
11. „ „ **Samborski** (pol. p. Staremiasto, Sambor, Rudki, Drohobycz, Turka).
12. „ „ **Stryjski** (pol. pow. Stryj, Żydaczów, Dolina).
13. „ „ **Lwowski** (pol. pow. Gródek, Lwów, Bóbrka).
14. „ „ **Brzeżański** (pol. pow. Podhajce, Brzeżany, Przemyślany, Rohatyn).

15. „ „ **Żółkiewski** (pol. pow. Żółkiew, Rawa, Sokal).
16. „ „ **Złoczowski** (pol. pow. Złoczów, Brody, Kamionka).
17. „ „ **Tarnopolski** (p. p. Tarnopol, Zbaraż, Skałat, Trembowla, Husiatyn).
18. „ „ **Stanisławowski** (pol. pow. Kałusz, Stanisławów, Bohorodczany, Nadwórna).
19. „ „ **Czortkowski** (pol. p. Buczacz, Horodenka, Zaleszczyki, Borszczów, Czortków).
20. „ „ **Kołomyjski** (pol. pow. Kossów, Śniatyn, Kołomyja, Tłumacz).

Każde miasto z pomiędzy tych dwudziestu, od których nazwy okręgom szkolnym nadano, jest siedzibą jednéj Rady szkolnéj okręgowéj.

Miasta, rządzące się własnym statutem, mogą tworzyć osobne okręgi szkolne z osobnemi Radami szkolnemi okręgowemi.

Na teraz tyczy się to miast Lwowa i Krakowa.

§. 22.

Rada szkolna okręgowa składa się:

a) z przewodniczącego, którym jest naczelnik téj władzy politycznéj powiatowéj, któréj siedziba jest oraz siedzibą Rady szkolnéj okręgowéj;

b) z duchownego każdego wyznania, liczącego w okręgu więcéj niż 2.000 dusz. Mianowanie duchownego członka Rady szkolnéj okręgowéj należy do wyższéj władzy kościelnéj. Reprezentanta religii izraelickiéj wybierają przełożeństwa gmin konfessyjnych w okręgu;

c) z dwóch reprezentantów zawodu nauczycielskiego: jednego z nich wybiera zgromadzenie nauczycieli okręgu szkolnego, drugim jest dyrektor seminaryum nauczycielskiego, jeżeli się zakład taki w okręgu znajduje; w przeciwnym razie dyrektor jednéj ze szkół średnich, w okręgu szkolnym znajdujących się, a gdy i szkoły średniéj nie ma, kierownik jednéj ze szkół ludowych, którego wyznaczy Rada szkolna krajowa;

d) z delegatów Rad powiatowych, okręgiem szkolnym objętych, a mianowicie po jednym reprezentancie każdéj Rady powiatowéj;

e) z inspektora szkolnego okręgowego.

Zastępcę przewodniczącego wybiera Rada szkolna okręgowa bezwzględną większością głosów ze swego grona.

§. 23.

Reprezentanci zawodu nauczycielskiego będą obierani na trzy lata. Duchowni (§. 22. *b)* pozostaną na swoim urzędzie dopóty, dopóki nie zostaną odwołani przez swoich mocodawców.

§. 24.

Dla miast, rządzących się własnym statutem, stanowią się co do składu Rady szkolnéj okręgowéj (miejskiéj) następujące wyjątki od przepisów, objętych paragrafem 22.:

a) przewodniczącym jest prezydent miasta (burmistrz);

b) każde wyznanie, które liczy więcéj jak 500 dusz w mieście, ma być reprezentowane w Radzie szkolnéj okręgowéj przez swego delegata;

c) postanowienie §. 22. lit. *d)* nie ma tutaj zastósowania. Natomiast wybiéra reprezentacya gminna z pośród siebie, albo z pośród innych osób wybieralnych do reprezentacyi gminnéj dwóch członków do Rady szkolnéj okręgowéj. Utrata wybieralności do reprezentacyi gminnéj pociąga za sobą wystąpienie z Rady szkolnéj okręgowéj.

§. 25.

Do strzeżenia religijnych interesów tych mieszkańców szkolnego okręgu, do których wyznania żaden z członków Rady szkolnéj okręgowéj nie należy, wybiéra taż Rada dla każdego z wyznań osobnego doradzcę.

§. 26.

Wszystkie w §§. 22., 24. i 25. wyszczególnione mianowania i wybory potrzebują zatwierdzenia Rady szkolnéj krajowéj.

§. 27.

Rada szkolna okręgowa ma, ze względu na wszystkie szkoły ludowe publiczne, i wszystkie należące do jéj okręgu zakłady naukowe prywatne, niemniéj na szkoły specyalne początkowe, i na znajdujące się w okręgu ochronki dla dzieci ten sam zakres działania, jaki według dotychczasowych przepisów służył politycznym władzom powiatowym i okręgowym nadzorcom szkolnym.

W szczególności ma Rada szkolna okręgowa:

1. zastępować na zewnątrz sprawy okręgu szkolnego, mieć dokładny przegląd stanu szkół w okręgu, tudzież starać się o prawem przepisany porządek w szkołach, i o polepszenie, o ile to być może, tak w ogóle, jak co do każdéj szkoły zosobna;

2. starać się o ogłaszanie ustaw i rozporządzeń wyższych władz szkolnych w przedmiocie spraw szkolnych, tudzież o przeprowadzenie tych ustaw i rozporządzeń;

3. prowadzić pertraktacye co do regulowania i rozszerzenia szkół istniejących, tudzież co do zakładania nowych szkół; rozstrzygać w pierwszéj instancyi o przyłączeniach do związku i wyłączeniach ze związku szkolnego; nadzorować budowle szkolne, sprawiać

sprzęty i inne potrzeby, sprawdzać i potwierdzać fassye szkolne;

4. opiekować się funduszami i fundacyami szkolnemi miejscowemi, o ile do tego nie są przeznaczone osobne władze, albo o ile te czynności dla wyższéj władzy nie są zastrzeżone; prowadzić pertraktacye o subwencyonowanie pojedynczych szkół z funduszów powiatowych i krajowych;

5. opiekować się nauczycielami, niemniéj pod względem ekonomicznym i policyjnym szkołami; rozstrzygać w pierwszéj instancyi zażalenia w sprawach dotacyj i opłat emerytalnych, o ile tych opłat nie ponosi skarb Państwa lub kraju, tudzież w sprawach środków pomocniczych do nauki i preliminarzów szkolnych;

6. używać środków przymusowych w razach ustawą oznaczonych;

7. tymczasowo obsadzać opróżnione posady przy szkołach, współdziałać w stanowczém obsadzaniu posad, względnie zaś posuwaniu nauczycieli na wyższe płace;

8. przeprowadzać śledztwa w przekroczeniach dyscyplinarnych nauczycieli i co do usterek w szkole; rozstrzygać o tem w pierwszéj instancyi, albo w razie potrzeby czynić wnioski do Rady szkolnéj krajowéj;

9. starać się o dalsze kształcenie nauczycieli, urządzać konferencye nauczycielskie, nadzorować biblioteki szkolne i biblioteki dla nauczycieli;

10. zawiązywać Rady szkolne miejscowe, oznaczać ich granice i siedzibę, wspiérać je i czuwać nad ich działaniem;

11. zarządzać nadzwyczajne inspekcye szkół;

12. po wysłuchaniu Rady szkolnéj miejscowéj, naznaczać odpowiedny miejscowym okolicznościom czas do prawem przepisanych wakacyj w szkołach elementarnych;

13. udzielać objaśnień i opinii, robić wnioski i peryodyczne sprawozdania do wyższych władz szkolnych.

§. 28.

Rada szkolna okręgowa zbiéra się przynajmniéj raz w miesiąc na zwyczajne obrady. Przewodniczący może według potrzeby, a winien na wniosek dwóch członków w przeciągu 8 dni zwołać nadzwyczajne posiedzenie.

Wszystkie sprawy, o których trzeba rozstrzygać, przedkładać sprawozdania lub wnioski, mają być kollegialnie traktowane.

W porozumieniu z Radą szkolną krajową nada sobie Rada okręgowa regulamin czynności, i określi bliżéj kompetencyę wydziału wykonawczego.

§. 29.

Do stanowienia uchwał potrzebna jest obecność więcéj niż połowy członków.

Uchwały zapadają absolutną większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący, który ma także prawo wstrzymać przeprowadzenie uchwał, sprzeciwiają-

cych się według jego zdania ustawie, i zasięgnąć natychmiast decyzyi Rady szkolnéj krajowéj.

Przy obradach i głosowaniu nad sprawami tyczącemi się osobistych interesów jednego z członków, członek ten udziału mieć nie może.

Zażalenia przeciw uchwałom Rady szkolnéj okręgowéj idą do Rady szkolnéj krajowéj.

Wnosić je należy w Radzie szkolnéj okręgowej, i mają moc odraczającą, jeżeli zostały wniesione w czternastu dniach po ogłoszeniu uchwały, przeciw któréj strona się żali.

§. 30.

W sprawach wymagających pospiechu, chociażby te sprawy kollegialnie miały być traktowane, może przewodniczący wydać bezpośrednie rozporządzenia, winien jednak bezzwłocznie, a najpóźniéj na najbliższem posiedzeniu zasięgnąć zatwierdzenia Rady szkolnéj okręgowéj.

§. 31.

Dla każdego okręgu szkolnego mianuje się osobnego inspektora okręgowego, który ma być zazwyczaj z grona nauczycieli na ten urząd powołany. Tych prowizorycznych inspektorów mianuje Minister Wyznań i Oświecenia na podstawie terny, przez Radę szkolną krajową przedłożonéj.

Naukę religii pod względem dogmatycznym nadzoruje władza duchowna.

§. 32.

Okręgowy inspektor ma obowiązek peryodycznie odbywać wizytacyę szkół.

Jest on upoważniony w dydaktyczno-pedagogicznym względzie udzielać rad i zaradzać spostrzeżonym w téj mierze niedostatkom przez udzielanie na miejscu ustnych wskazuwek. Jemu także służy przewodnictwo na okręgowych konferencyach nauczycielskich.

Podczas wizytacyi powierzonych sobie szkół publicznych ma inspektor okręgowy przedewszystkiem uważać:

1. na dozorcę szkolnego miejscowego, czy wypełnia swe obowiązki szłużbowe;

2. na przestrzeganie przepisów prawnych przy przyjmowaniu i wydalaniu dzieci ze szkoły;

3. na biegłość, pilność, na zachowanie się nauczycieli w ogóle, na panującą w szkole karność, porządek i ochędóstwo;

4. na przestrzeganie planu nauk, na metodę naukową i na postępy dzieci w ogóle, i w pojedynczych przedmiotach;

5. na zaprowadzone środki do nauki służące, i na przybory pomocnicze, tudzież na wewnętrzne urządzenie szkoły;

6. na stosunki ekonomiczne szkoły, w szczególności na dotacyę nauczycieli, czy nauczyciel otrzymuje regularnie zapewniony mu dochód, czy i jakiem trudni się uboczném zajęciem.

Przy wizytacyi prywatnych zakładów szkolnych i wychowawczych winien inspektor szkolny okręgowy na to uważać, czy zakłady te odpowiadają warunkom, pod którémi były założone, i czy nie przekraczają granic swego uprawnienia.

§. 33.

Inspektorowie szkolni okręgowi mają robić sprawozdania o swych czynnościach do Rady szkolnéj okręgowéj z dołączeniem potrzebnych wniosków i wskazówek, których na miejscu udzielili.

Sprawozdania te mają być przedłożone wraz z uchwałami, w skutek nich zapadłemi Radzie szkolnéj krajowéj, która czyniąc sprawozdania szkolne Ministrowi Wyznań i Oświecenia, powinna mieć na nie wzgląd należyty.

§. 34.

Doradcy Rady szkolnéj okręgowéj (§. 25.) mają prawo zwiedzać znajdujące się w okręgu szkoły swojego wyznania, aby się przekonać o ich stanie, tudzież mają prawo być obecnymi przy peryodycznych wizytacyach tychże przez inspektorów szkolnych okręgowych; wreście mają prawo donosić Radzie szkolnéj okręgowéj o zrobionych przez siebie spostrzeżeniach, i czynić wnioski w celu polepszenia rzeczonych szkół.

Rada szkolna okręgowa ma zasięgać zdania doradców we wszystkich przedmiotach, zostających w związku z ich powołaniem; doradcy zaś mogą uczęstniczyć w dotyczących obradach Rady szkolnéj okręgowéj z głosem stanowczym.

§. 35.

Przewodniczący w Radzie szkolnéj okręgowéj przydziela członkom Rady wpływające sprawy do zreferowania.

Potrzeby kancellaryjne opędza polityczna władza powiatowa.

W miastach rządzących się własnym statutem gminnym, dodaje Radzie szkolnéj okręgowéj niezbędne siły pomocnicze reprezentacya gminna; potrzeby kancellaryjne opędzane będą z funduszów gminnych.

§. 36.

Aż do stanowczego uregulowania tego rodzaju służby publicznéj, zatrzymują prowizoryczni inspektorowie okręgowi swe nauczycielskie lub urzędnicze płace, jeżeli spośród nauczycieli lub urzędników publicznych do téj czynności będą powołani, a prócz tego bę-

dą pobiérać ze skarbu Pańtwa 400. złr. w. a. rocznie jako ryczałt dyet, niemniéj ryczałtową kwotę do opędzenia kosztów podróży.

Lata służby, spędzone na tym urzędzie, będą się im wliczać do lat stałéj służby publicznéj.

Osoby prywatne, powołane na urząd inspektorów okręgowych, będą pobierać ze skarbu Państwa 400. złr. w. a. rocznie jako ryczałt dyet, ryczałtową kwotę do opędzenia kosztów podróży, a prócz tego osobne wynagrodzenie za ubytek w zwykłych swych dochodach.

Wymiar tego wynagrodzenia oznaczać będzie w każdym wypadku Minister Wyznań i Oświecenia na wniosek Rady szkolnéj krajowéj, i do niego téż należy oznaczanie ryczałtowych kwot, które do opędzenia kosztów podróży inspektorom okręgowym mają być przyznane.

§. 37.

W imieniu Rady szkolnéj okręgowéj załatwiać będzie bieżące jéj czynności wydział wykonawczy, do którego należą:

a) prezes;

b) jego zastępca,

c) inspektor szkolny okręgowy.

Nieobecność któregobądź z członków wydziału wykonawczego, o ile nie była spowodowana winą przewodniczącego, nie wstrzymuje czynności tegoż wydziału.

§. 38.

Prezes i następujący członkowie Rady szkolnéj okręgowéj mają prawo zwiedzać osobiście szkoły ludowe całego okręgu, delegaci rad powiatowych szkoły swego powiatu; duchowni szkoły służące dzieciom ich wyznania lub obrządku.

Mogą oni z poczynionych spostrzeżeń swoich zdawać sprawę swoim mocodawcom, nie mają atoli prawa udzielać ich bezpośrednio nauczycielom.

§. 39.

Rada szkolna okręgowa nadaje powszechnym zgromadzeniom nauczycieli okręgu stosowne urządzenia, i czuwa nad ich postępem.

Postanowienie dodatkowe.

§. 40.

Równocześnie z urządzeniem Rad szkolnych okręgowych ustają władze nadzorcze szkolne, tak dekanalne jak i dyecezalne.

Od c. k. Rady szkolnéj krajowéj.

Possinger m. p.

L. 3842.

Wyciąg ze statutu dla c. k. milicyi krajowéj w obrębie Państwa i królestw zastąpionych w Radzie Państwa.

(Ciąg dalszy do Kurendy III. 1871 r.)

§. 33.

Zgromadzenie dla kontroli.

I. Dla zołnierzy milicyi krajowéj nie powołanych do ćwiczenia bronią odbywają się corocznie po żniwach w miejscach kompanii zgromadzenia dla kontroli, które wszakże dłużéj nad jeden dzień trwać nie mogą (§. 16. ust. o milicyi krajowéj).

Na zgromadzenia te oznaczony zostanie przez Ministerstwo Obrony krajowéj pewien okres w ogóle. Postanowienia wykonawcze pozostawione są komendom milicyi krajowéj.

II. Celem zgromadzenia dla kontroli jest:

1. Skonstatowanie obecności zostających w ewidencyi zołnierzy milicyi krajowéj w okręgu kompanii.

2. Zasięgnięcie wiadomości o osobistych stósunkach, o ile takowe wpływają na wojskowy interes.

3. Obwieszczenie rozporządzeń i przepisów, które odnoszą się do milicyi krajowéj w ogóle i pojedynczych zołnierzy, przypomnienie zgromadzonym ich obowiązków służby milicyi krajowéj, i odczytanie najważniejszych artykułów wojennych.

4. Wysłuchanie prośb i zażaleń zołnierzy, które odnoszą się do ich stósunku służbowego milicyi krajów.

5. Ogłoszenie imion tych, którzy po upływie roku po skończonym obowiązku służby milicyi krajowéj uwolnieni zostali, załatwienie wszelkich wątpliwości i przyjęcia tych reklamacyi, które przez organa kontroli nie mogą być załatwiane, dla przedłożenia ich do wyższego rozstrzygnięcia.

6. Zanotowanie tych zołnierzy, którzy zgłaszają się jako niezdolni do służby wojennéj i cierpią na ułomność, która nawet i bez lekarza łatwo poznana być może, ażeby ich w właściwym czasie powołać przed komissyę superarbitrunkową.

7. Poszukiwanie tych zołnierzy, którzy nie przybyli na zgromadzenie dla kontroli, albo nie znajdują się w ewidencyi.

III. Gdzie tego szczególne okoliczności wymagają, może w okręgu kompanii zostać kilka miejsc oznaczonych do zgromadzeń dla kontroli.

Na jedno zgromadzenie dla kontroli nie należy zazwyczaj powoływać więcej niż 150 ludzi.

Jeżeli w jednym okręgu kompanii jest kilka zgromadzeń dla kontroli, odbywać się ma jedno zgromadzenie bezpośrednio po drugiem, — ewentualnie i kilka zgromadzeń odbyć się może w jednym dniu — i to w takim porządku, by organa kontroli, mające polecenie przeprowadzenia tych zgromadzeń, podróżować mogły w koło na jak najkrótszéj drodze.

W zasadzie odbywają się zgromadzenia dla kontroli w dnie powszednie, jednakże, gdyby szczególne okoliczności tego wymagały, i to możliwem było, odbyć się mogą także i w niedzielę bez przeszkody dla publicznego nabożeństwa.

Dnie i miejscowości oznaczone na zgromadzenia dla kontroli należy najmniéj na 4 tygodnie naprzód podać do powszechnéj wiadomości przez dzienniki urzędowe, plakaty lub w inny sposób przyjęty w pewnem miejscu. Jeżeli okoliczności wymagają, mogą być wydane oprócz tego obwieszczenia także i osobiste wezwania.

IV. Powołani na zgromadzenia dla kontroli żołnierze przynieść mają z sobą swe karty milicyi krajowéj.

Uwolnienie od przybycia na zgromadzenie dla kontroli udzieloném być może tylko w ważnych wypadkach, np. z powodu słabości, lub wypadku śmierci w rodzinie powołanego, z powodu pełnienia obowiązku urzędu i podróży w interesach, które dla niebezpieczeństwa wyniknąć mogącego ze zwłoki odłożyć się nie dadzą, itp.

Uwolnienie udziela bióro ewidencyi milicyi krajowéj.

W prośbach o uwolnienie prawdziwość przytoczonych powodów stwierdzoną być musi przez władzę miejscową.

Wymienionym w §. 26. ustawy wojskowéj osobom udzielone zostanie uwolnienie na żądanie władz przełożonych.

Jeżeli prośba o uwolnienie dla krótkości czasu nie mogła być wniesioną przed zgromadzeniem dla kontroli, należy przesłać na miejsce kontroli świadectwo władzy miejscowéj, potwierdzające prawdziwość przeszkód.

Żołnierze, którzy nie przybyli na zgromadzenie dla kontroli bez dostatecznego usprawiedliwienia się z tego powodu, zwołani być mają na późniejszą kontrolę, która dla wszystkich równocześnie odbędzie się u feldfebla okręgu, a przytem donieść należy o tém do bióra ewidencyi milicyi krajówéj.

Żołnierze przychodzą na miejsce kontroli w ubiorze cywilnym. (Broń, laski etc. etc. należy złożyć przed rozpoczęciem zgromadzenia; fajki palić nie można.) Podoficerowie pojawiają się tam, gdzieby tego było potrzeba, w odpowiedniéj ilości w uniformie i z szablą przy boku, które to przedmioty udzielone im być mają w takich razach.

V. Feldfebel okręgu ma dla zgromadzenia dla kontroli przygotować według formularza XVII. o całym stanie żołnierzy z okręgu kompanii milicyi krajowej, podług gmin listę spisową, ułożoną z alfabetycznego spisu imion, który układany być ma po-

tocznie przy każdéj księdze gruntowéj. W rubrykę „Uwaga“ wpisać należy żołnierzy, którzy z końcem grudnia uwolnieni być mają od milicyi krajowéj.

Ta lista spisowa przedłożoną być ma na 14. dni przed zgromadzeniem dla kontroli w biórze ewidencyi milicyi krajowéj, które porówna ją z księgą gruntową, uwagi o uwolnieniu, za słuszne uznane, do księgi gruntowéj wciągnie, i wszystkie zresztą poprawki poczyni, a potem zwróci tę przejrzaną listę spisową na kilka dni przed zgromadzeniem dla kontroli feldfeblowi okręgu dla czynności urzędowéj.

VI. Dla przeprowadzenia zgromadzeń dla kontroli wysłani zostaną przez Komendę milicyi krajowéj albo dotyczący komendanci kompanii, albo uzdolnieni oficerowie milicyi krajowéj, nie zostający w stanie czynnym, i to na wniosek bióra ewidencyi milicyi krajowéj.

Oficerowi pomocnym jest feldfebel okręgu. Nadto należy każdego z czteru żołnierzy milicyi krajowéj, pozostających w stanie czynnym przy biórze ewidencyi milicyi krajowéj wysłać do okręgów kompanii na odbyć się tam mające zgromadzenia dla kontroli.

Na placu kontroli każe oficer w oznaczonéj godzinie żołnierzom stanąć w szeregu, i oznaczy rozpoczęcie aktu kontroli sygnałem bębna albo trąbki.

Odczytane zostaną imiona żołnierzy, a potem załatwione zostaną sprawy przytoczone w punkcie II. tego paragrafu.

Koniec aktu kontroli oznajmiony zostanie sygnałem bębna lub trąbki, a żołnierze opuszczają plac kontroli.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

E Consistorio Episcopali,

Tarnoviae die 4. Martii 1871.

JOSEPHUS ALOJSIUS,

Episcopus Tarnoviensis.

Cyprianus Netuschill,

Cancellarius.

Tarnoviae, 1871. Typis A. Rusinowski, Typographi ad honores Episcopalis, Impensis Consistorii.